

POŽADAVKY K SOUHRNNÉ ZKOUŠCE Z DĚJIN RANÉHO NOVOVĚKU

Souhrnná ústní zkouška uzavírá studium raněnovověkých dějin. Zkouška ověřuje, do jaké míry studenti rozumí základním aspektům historického vývoje v Evropě i v českých zemích. Posluchači se k souhrnné zkoušce z raného novověku mohou přihlásit poté, co absolvují úvod do dějin raného novověku, dva povinně volitelné kursy z raněnovověkých dějin dle vlastního výběru (Dějiny raného novověku východní Evropy, Dějiny raného novověku západní Evropy, Dějiny raného novověku českých zemí, Dějiny raného novověku střední Evropy) a jeden volitelný kurs z raněnovověkých dějin.

Při zkoušce je kladen důraz na terminologickou ujasněnost, základní přehled o pramenech a literatuře k jednotlivým tématům a orientaci v mezinárodně-politické situaci; student by měl prokázat schopnost zapojit důležité události nejenom českých dějin do širšího evropského kontextu, stejně jako do kontextu vývoje v daném období. Zkušební okruhy slouží pouze k základní orientaci, neodpovídají konkrétním otázkám.

Zkušební okruhy – obecné aspekty:

- Pojem raný novověk – periodizace, prameny, literatura.
- Čas a prostor v raném novověku.
- Demografický vývoj v Evropě.
- Sociální uspořádání raněnovověké společnosti, stavy.
- Právo v raném novověku.
- Ekonomika raného novověku.

Zkušební okruhy – Evropa:

- Velké zámořské objevy v raném novověku.
- Španělská conquista.
- Italské komuny a signorie.
- Italská renesanční kultura a její evropská recepce.
- Stavovský systém v Evropě raného novověku.
- Renesanční města v Evropě.
- Evropská reformace (politický kontext, vytváření konfesí, konfesijní proudy).
- Evropa za Karla V. (vojensko-politické ambice: říše, Španělsko, Itálie).
- Reforma katolické církve v 16. století (tridentský koncil a jeho výsledky, mezinárodně-politická situace).
- Sekularizace Pobaltí a její důsledky.
- Polský a litevský stavovský systém v 16. století a vznik Rzeczpospolité.
- Ivan IV. - zakladatel ruského samoděržaví.
- Náboženské války a stavovské revoluce v raném novověku.
- Východní Evropa v 17. století
- Třicetiletá válka a fenomén války v raném novověku (uspořádání Evropy po třicetileté válce).
- Evropa a Osmanská říše.
- Evropský absolutismus, Evropa Ludvíka XIV. (vojensko-politické souvislosti, válka o španělské dědictví).
- Ruské samoděržaví a jeho proměny.
- Rusko a Evropa v 18. století.

- Specifika polského stavovství.
- Rekatolizace, obnova katolické církve.
- Barokní panovnické dvory.
- Merkantilismus a ekonomické systémy období absolutismu.
- Americký kontinent před vznikem USA.
- Vznik USA.
- Velká francouzská revoluce.

Zkušební okruhy – české země:

- Prameny a literatura k jednotlivým problémům českých dějin (typy pramenů, základní edice, historiografie).
- Společnost českých zemí v 15. a 16. století (obecný vývoj, společenská skladba, stavy – města, šlechta).
- Správa v českých zemích RN (stavovský systém, panovník a úřady, církevní správa, města).
- Jagellonci a české země (politika, boj měst a šlechty o zemské zřízení), Vladislavské zřízení zemské, Svatováclavská smlouva.
- Nástup Habsburků na český trůn (politické okolnosti, mezinárodní kontext).
- Reformace v českých zemích (konfesijní situace, šíření německé reformace, recepce reformačních myšlenek, vyústění reformace).
- Hospodářská situace v 16. století (řemesla a obchod, šlechtický velkostatek, hospodaření poddaných).
- Stavovský odboj 1547 (základní události, mezinárodní souvislosti: politika Ferdinanda I. a Karla V.).
- Náboženské klima Čech a Moravy v 16. a na počátku 17. století (konfesijní proudy, evropské souvislosti, Česká konfese, Rudolfův majestát).
- Stavovské povstání a konfederace stavů 1619.
- Politické a sociální souvislosti bitvy na Bílé hoře (konfiskace, emigrace, Obnovené zřízení zemské).
- Obnova katolické církve v 17. století (postupy a strategie, stát a církve, potridentské církevní řády, prostředky rekatolizace, průběh, dokumenty – Obnovené zřízení zemské a jeho následky).
- České země za Leopolda I. (vojensko-politické mezinárodní souvislosti, hospodářská situace – katastry apod., demografie).
- Vláda Karla VI. a Marie Terezie (mezinárodně-politická scéna, vztahy s Pruskem a ostatními mocnostmi Evropy, boj o nástupnická práva, války o dědictví rakouské).
- Osvícenské reformy (obecné souvislosti a motivy reform; reformy správy, vojenství, školství a práva; náboženské změny).